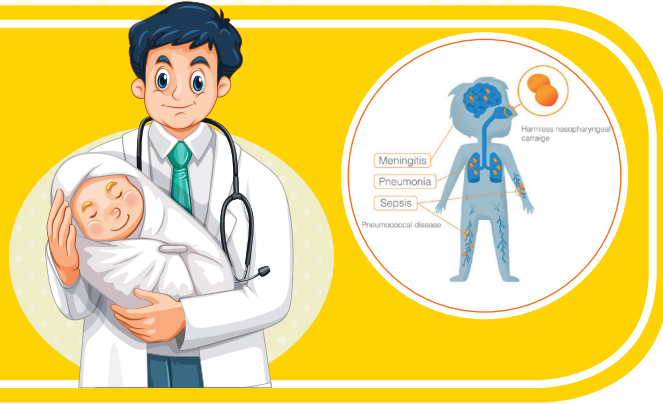

ความรู้เรื่อง

“โรคติดเชื้อนิวโมคอกคัส และวัคซีน PCV”

โรคติดเชื้อนิวโมคอกคัส มีสาเหตุจากการติดเชื้อแบคทีเรียที่มีชื่อว่า *Streptococcus pneumoniae* (สเตรปโตคอกคัส นิวโมเนียอี) เป็นโรคที่พบได้บ่อยในทุกกลุ่มอายุ และมักพบได้บ่อยในช่วงฤดูฝนและฤดูหนาว การติดเชื้อส่วนใหญ่มักทำให้เกิดโรคปอดอักเสบ หูชั้นกลางอักเสบ หลอดลมอักเสบ ไช้ส้ออักเสบ โดยอาการจะเริ่มจากมีไข้สูงคล้ายโรคติดเชื้อทั่วไป 2 – 3 วัน การติดเชื้อดังกล่าวอาจก่อให้เกิดโรครุนแรงและแพร่กระจายที่เรียกว่า Invasive Pneumococcal Disease หรือ IPD กลุ่มโรคนี้ ได้แก่ การติดเชื้อในกระแสเลือด เยื่อหุ้มสมองอักเสบ และปอดอักเสบชนิดรุนแรง ซึ่งอาจทำให้พิการหรือเสียชีวิตได้ ผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและมีโอกาสเกิดโรคแบบรุนแรง ได้แก่ เด็กเล็กโดยเฉพาะเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีโรคประจำตัวหรือมีภูมิคุ้มกันบกพร่อง

ความรุนแรงของโรคติดเชื้อนิวโมคอกคัสในเด็ก

คาดว่ามียุติภัยอายุต่ำกว่า 5 ปีทั่วโลกเสียชีวิตจากการติดเชื้อนิวโมคอกคัสประมาณ 500,000 รายต่อปี ส่วนใหญ่มักเป็นเด็กในทวีปแอฟริกาและเอเชีย สำหรับประเทศไทยพบว่าในพ.ศ. 2562 มีเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ติดเชื้อนิวโมคอกคัสจำนวน 1,228 รายต่อประชากรเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีจำนวนหนึ่งแสนคน และในจำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีที่ติดเชื้อ เสียชีวิตสูงถึงร้อยละ 11

เชื้อนิวโมคอกคัส สามารถพบได้ทั่วไปในโพรงจมูกและลำคอของคนโดยไม่ทำให้เกิดการเจ็บป่วย แต่อาจทำให้เกิดโรคได้ในคนที่มียางกายอ่อนแอหรือคนที่มียูมิคุ้มกันโรคต่ำหรืออาจเกิดตามหลังการติดเชื้อไวรัสในระบบทางเดินหายใจส่วนบน โดยเชื้อแพร่กระจายไปยังผู้อื่นได้ จากการสัมผัสละอองเสมหะ น้ำมูก น้ำลาย ที่มาจากการไอหรือการจาม

การรักษา โรคติดเชื้อนิวโมคอกคัส ทำได้โดยการให้ยาปฏิชีวนะในขนาดที่เหมาะสมกับโรคและอาการ แต่ปัจจุบันเชื้อนิวโมคอกคัสสายพันธุ์ย่อยบางสายพันธุ์ดื้อต่อยาปฏิชีวนะ ทำให้การรักษามีความซับซ้อนมากขึ้น

การป้องกัน โรคติดเชื้อนิวโมคอกคัสในเด็กเล็กสามารถทำได้โดยหลีกเลี่ยงการนำเด็กเข้าไปในที่ชุมชนหรือสถานที่แออัด รักษาสุขอนามัยส่วนบุคคล หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย และการให้วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอกคัส

การให้วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอกคัสในเด็ก

ช่วยลดอุบัติการณ์การเกิดโรคติดเชื้อนิวโมคอกคัส ลดการแพร่กระจายเชื้อนิวโมคอกคัสไปยังเด็กคนอื่น ๆ ได้ อีกทั้งสามารถช่วยลดอุบัติการณ์การดื้อยาปฏิชีวนะต่อเชื้อนิวโมคอกคัสได้อีกด้วย ปัจจุบันวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอกคัสที่ขึ้นทะเบียนในประเทศไทยมี 2 ชนิด คือ

- ❖ ชนิด PCV (Pneumococcal Conjugate Vaccine) เป็นวัคซีนป้องกันการติดเชื้อนิวโมคอกคัส ที่มีใช้ในปัจจุบันมี 2 แบบ คือ วัคซีนชนิด 10 สายพันธุ์ (PCV10) ใช้ในเด็กเล็ก และ 13 สายพันธุ์ (PCV13) ใช้ได้ทั้งในเด็กเล็ก จนถึงผู้ใหญ่

- ❖ ชนิด PPSV (Pneumococcal Polysaccharide Vaccine) ได้แก่ วัคซีนชนิด 23 สายพันธุ์ (PPSV23) เป็นวัคซีนป้องกันการเกิด IPD ใช้ในเด็กที่มีอายุมากกว่า 2 ปีขึ้นไป ที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ หรือผู้ใหญ่ที่มีโรคประจำตัวที่มีความเสี่ยง

วัคซีน PCV เป็นวัคซีนที่มีประสิทธิภาพ และมีความปลอดภัยสูง แต่อาจพบอาการข้างเคียงหลังได้รับวัคซีนได้ อาการที่พบได้บ่อย ได้แก่ เบื่ออาหาร งอแง ง่วงซึม ปวด บวม แดงบริเวณที่ฉีด ไข้ ความอยากอาหารลดลง รู้สึกเจ็บ/กดเจ็บบริเวณที่ฉีดวัคซีนจนเคลื่อนไหวไม่สะดวก ท้องเสีย อาเจียน และผื่น ซึ่งอาการเหล่านี้ส่วนใหญ่สามารถหายได้เอง ดังนั้น หลังจากเด็กได้รับวัคซีน ผู้ปกครองควรให้เด็กได้พักผ่อน และคอยดูแลอย่างใกล้ชิด รวมทั้งสังเกตอาการไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นได้

ปัจจุบันวัคซีน PCV เป็นวัคซีนที่ใช้ในแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของหลายประเทศ สำหรับประเทศไทยขณะนี้ยังไม่ได้บรรจุไว้ในแผนงานฯ อย่างไรก็ตาม เพื่อลดการป่วย พิการ และเสียชีวิตจากโรคดังกล่าว จึงได้พิจารณาเริ่มให้วัคซีน PCV จำนวน 3 เข็ม ในเด็กอายุ 2 4 และ 12 เดือน ที่มารับบริการในสถานบริการของรัฐในจังหวัดนาร่อง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และในอนาคตอันใกล้จะขยายการให้บริการครอบคลุมทั่วประเทศต่อไป

ความรู้เรื่อง “โรคติดเชื้อนิวโมคอกคัส และวัคซีน PCV”

